

Geografia i experiència professional: entrevista a deu joves geògrafs i geògrafes

Lluís Ribera Masgrau

Universitat de Girona. Departament de Geografia, Història i Història de l'Art
Plaça Ferrater Mora, 1. 17071 Girona
lluís.ribera@udg.es

Joan Manuel Soriano

Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
joanmanuel.soriano@uab.es

Data de recepció: gener 2002

Data d'acceptació definitiva: març 2002

Resum

En aquest article es presenta el relat de les històries personals de deu joves geògrafs i geògrafes centrades en la seva formació acadèmica i en les respectives experiències i trajectòries en el món laboral. No pretén ser una mostra representativa de l'actual panorama professional al nostre país, sinó, tan sols, fer arribar al lector deu trajectòries individuals que tenen com a fil conductor l'intent d'assolir l'exercici professional i estable de la geografia.

Paraules clau: geografia professional, sortides professionals, joves geògrafs.

Resumen. *Geografía y experiencia profesional: entrevista a diez jóvenes geógrafos y geógrafas*

En este artículo se presenta el relato de las historias personales de diez jóvenes geógrafos y geógrafas centradas en su formación académica y en las respectivas experiencias y trayectorias en el mundo laboral. No pretende ser una muestra representativa del actual panorama profesional en nuestro país, sino, solamente, hacer llegar al lector diez trayectorias individuales que tienen como hilo conductor el intento de alcanzar el ejercicio profesional y estable de la geografía.

Palabras clave: geografía profesional, salidas profesionales, jóvenes geógrafos.

Résumé. *Géographie et expérience professionnelle: entretien à dix jeunes géographes*

Dans cet article on y trouvera les histoires personnelles de dix jeunes géographes des deux sexes en relation à sa formation académique et leurs expériences et trajectoires professionnelles. Il n'est pas une représentation du panorama professionnel actuel mais, montrer dix trajectoires individuelles qui ont en commun la volonté de réussir l'exercice professionnel et stable de la géographie.

Mots clé: géographie professionnelle, sorties professionnelles, jeunes géographes.

Abstract. *Geography and professional experience: interviews to ten young geographers*

The aim of the article is to offer the life history of ten young geographers of both sexes with a focus in their academic background and in their professional experiences in the labour market. The sample does not intend to be representative of the current geography labour market but to show ten individual trajectories that have in common to reach the professionalisation and stabilization within the discipline.

Key words: professional geography, employment opportunities, young geographers.

Sumari

Introducció A tall de conclusions
Les històries personals

Introducció

L'article que teniu a les mans és una descripció concisa de les històries professionals de deu joves geògrafs des del moment en què iniciaren els seus estudis universitaris fins a la feina que desenvolupen en l'actualitat. El més gran de tots té trenta-tres anys i no en fa més de nou que es va llicenciar. Una meitat del grup s'ha format a la Universitat de Girona, mentre que l'altra meitat ho ha fet a la Universitat Autònoma de Barcelona. Fa precisament nou anys, es va publicar, en aquesta mateixa revista, un estudi que analitzava les sortides professionals dels geògrafs¹ i que recollia, de manera relativament exhaustiva, l'ocupació laboral dels llicenciats que havien acabat els seus estudis de geografia a la Universitat Autònoma de Barcelona entre 1978 i 1989. Aquí, no es pretén realitzar una posada al dia d'aquell estudi, encara que sí que es vol parlar del context de professionalització que està vivint la geografia al nostre país i que potser no havia tingut lloc abans amb tanta intensitat. Es podria afirmar que els geògrafs, de mica en mica, van obrint esclerxes en el món laboral i aconsegueixen noves oportunitats de treball.

Els continguts d'aquestes línies han estat extrets de les entrevistes personals realitzades als protagonistes durant l'estiu i la tardor de 2001 i no pretenen ser representatives de cap col·lectiu, sinó, ben al contrari, tan sols fer arribar al lector deu experiències individuals que tenen com a fil conductor la professió de geògraf. Tanmateix, el seu testimoni serveix com a exemple de la diversitat d'ocupacions a què una persona acabada de llicenciar en aquesta disciplina pot aspirar i del ventall ampli de possibilitats que permet la realització de l'exercici de la geografia al nostre país. També constata el naixement de nous perfils professionals induïts pels canvis recents que han tingut lloc a la nostra

1. MIRALLES, Carme (1993). «Les sortides professionals dels geògrafs. El cas de la UAB». *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 22, p. 131-137.

societat. Tot plegat pot resultar d'interès per a la comunitat de geògrafs en general, però en particular per als estudiants de geografia i per a tots aquells joves llicenciats que en aquests moments es troben a l'inici de la seva carrera professional i que no sempre tenen al seu abast la informació que desitjarien sobre les seves possibilitats professionals en un mercat laboral que ben sovint es mostra hostil.

Ja s'ha insinuat que els criteris amb els quals s'han escollit els entrevistats no han perseguit cap mena de representativitat estadística, ja que això, per descomptat, hagués obligat a realitzar una tasca més ambiciosa i exhaustiva en la recollida de testimonis. Aquests relats personals s'han d'entendre estrictament com un conjunt de narracions que dona fe només de les experiències dels protagonistes, més que no pas com un estudi amb pretensions d'objectivitat científica. Es podria dir que la selecció s'ha configurat de manera aleatòria, però, com a mínim, hi ha dos aspectes que s'hi han introduït conscientment. El primer fa referència a la voluntat de presentar històries diverses fins a on fos possible per tal que aportessin heterogeneïtat al conjunt, característica que sens dubte enriqueix i fa més atractiu el resultat final. Tot i així, s'hi han trobat algunes coincidències que han estat inevitables. El segon aspecte és que els protagonistes han estat triats, a parts iguals, entre estudiants que s'havien llicenciat a la Universitat de Girona i a la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquests dos centres s'han escollit per motius obvis de proximitat, atesa l'adscripció dels autors de l'article a aquestes dues universitats.

Ja s'ha avançat que la narració de les històries que s'hi presenten s'inicia en el seu procés de formació acadèmica. Això serveix per descobrir que, en alguns casos, en el moment en què realitzaven els estudis ja s'entreveia la línia professional futura. Conèixer l'etapa prèvia, encara que sigui a través d'una descripció superficial, també ajuda a entendre els mecanismes que actuen entre els dos moments i que permeten fer el salt a la pràctica professional. En definitiva, ens acosta al camí, no sempre rectilini, que un aspirant a geògraf ha de seguir fins a l'exercici professional.

Les deu històries estan redactades en primera persona, fet que no s'ha d'entendre com la translació directa del testimoni dels entrevistats. Els autors han donat forma als textos i n'han seleccionat allò que n'han considerat més significatiu, per tal d'ajudar a assolir els propòsits de l'article. En tot cas, res del que apareix a cada història ha estat afegit pels autors, sinó que ha estat expressat a les entrevistes i revisat *a posteriori* pels protagonistes de les històries. L'ordre en què apareixen és alfabètic.

Les històries personals

Alba Caballé Rivera (Barcelona, 1970)

Directora dels Programes de Turisme Rural, Càmping i Artesania a l'Oficina de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona, i professora titular de l'Escola Universitària de Turisme de la Universitat Autònoma de Barcelona

El camí recorregut ha valgut molt la pena i encara en queda molt per recórrer: les coses, les persones, la societat canvien i sempre hi ha reptes i situacions noves.

El que em va animar a estudiar geografia a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) va ser una assignatura de demografia de BUP, i dins de la carrera m'interessava tot. Combinava els estudis amb feines a l'estiu (educadora en el lleure per al Servei de Colònies de Vacances de la Generalitat de Catalunya) i les típiques classes particulars a alumnes de primària i de batxillerat, a més d'algun cangur. També vaig obtenir una beca per treballar a l'Institut Cartogràfic de Catalunya —el penúltim any de carrera— i una altra d'iniciació a la recerca a l'Institut de Ciencias Sociales (CSIC) de Madrid. També vaig realitzar, de manera remunerada, una classificació de tots els articles de l'arxiu de Geografia i Gènere d'una professora del Departament (Maria Dolors Garcia Ramon).

L'últim any el vaig fer a Durham, per mitjà d'una beca ERASMUS, i vaig acabar la carrera l'any 1993 sense haver trobat —ni buscat— cap línia d'especialització en el meu currículum, perquè, de fet, m'interessava tot. Aquesta va venir amb els estudis de tercer cicle, que vaig seguir entre 1994 i 1997, i sobretot amb la memòria de recerca (*Dona i agroturisme: comparació entre el Solsonès, el Bages i el Berguedà*, llegida al setembre de 1995) i amb la tesi doctoral: *Gènere, agroturisme i context regional a l'Estat espanyol*, defensada el desembre de 1997. Durant aquests quatre anys, vaig gaudir d'una beca de Formació de Personal Investigador dotada pel Ministeri d'Educació i Cultura i vaig fer diverses estades de recerca a diferents universitats: Amsterdam (Països Baixos), Arizona (Estats Units d'Amèrica), Misiones (Argentina), Wellington (Nova Zelanda), Exeter i Durham (Regne Unit), en total dotze mesos. Això em va ajudar a consolidar l'anglès i sobretot a adquirir coneixements molt actuals i innovadors. Crec que l'experiència és fonamental. Paral·lelament, vaig col·laborar en alguns articles d'història econòmica (Jaume Torras) i de geografia (Maria Dolors Garcia Ramon) i en recerques diverses del Grup de Geografia i Gènere del Departament de Geografia de la UAB.

La valoració que faig de la meua trajectòria universitària és molt positiva, però els coneixements concrets, encara que em van resultar molt atractius, no deixen d'estar sempre subjectes a evolució i poden seguir modes o corrents de pensament i moltes vegades aquests coneixements no són aplicables directament. El que de debò resta sòlid és l'aprenentatge de la pròpia manera de realitzar un estudi, d'afrontar una recerca, l'ensinistrament en els mètodes i les tècniques, en la pràctica de la síntesi... Això no passa mai, sempre és útil.

L'aprofundiment en temes relacionats amb turisme em va obrir les portes de les feines actuals: combino la docència com a laboral fixa a temps parcial a l'Escola Universitària de Turisme de la UAB (en règim d'universitat privada), de la qual sóc professora titular. A més, coordino el Màster en Planificació i Gestió de Destinacions Turístiques de la mateixa escola. Vaig començar a treballar-hi l'any 1997 a temps complet, però he preferit la dedicació parcial per poder desenvolupar l'altra feina: sóc la directora dels Programes de Turisme

Rural, Càmping i Artesania a l'Oficina de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona, en qualitat de tècnica superior en turisme amb règim extern.

Per la meva experiència, crec que la universitat et prepara poc per al món professional (tampoc no sé si ho ha de fer); si es vol potenciar crec que aniria bé incorporar-hi pràctiques en empreses i facilitar el contacte amb sortides laborals reals. En el meu cas, per aconseguir les dues feines que faig ha estat fonamental la formació que he assolit en el doctorat (sobretot la tesina i la tesi doctoral), perquè m'ha permès especialitzar-me en una temàtica on fins ara hi ha hagut molt poca formació i molt poca gent preparada. Paradoxalment, però, el títol de doctora en si no m'ha obert cap porta, més aviat a voltes m'ha semblat millor ni tan sols fer-ho saber.

Estic molt contenta de la trajectòria que he seguit, però és difícil poder sentir-se orgullosa de ser geògrafa, perquè no és una carrera gaire coneguda i, per tant, tampoc gaire valorada. Afortunadament, m'agraden molt les dues feines que faig: la docència pel contacte amb els alumnes, el fet d'estar constantment intentant estar al dia, tenir l'oportunitat de llegir articles, llibres, d'adquirir coneixements, etc. Però crec indispensable l'altra part, la feina quotidiana, moltes vegades burocràtica, de relació amb el sector turístic i les seves problemàtiques i de mirar de fer una tasca tècnica al més correcta possible, però amb les restriccions que imposa la realitat social i econòmica del sector i del moment, amb les pautes polítiques, amb les eines administratives i pressupostàries que hi ha, amb els mitjans de què es disposa, etc. Crec que encara tinc molt per aprendre i molts contactes i nous horitzons per obrir, i hi estic molt esperançada.

Jordi Calabuig Serra (Sant Feliu de Guíxols, 1972)

Coordinador de l'Àrea de Turisme Rural de la Fundació Privada d'Estudis Superiors d'Olot

Les moltes hores de dedicació han estat fonamentals per tirar endavant la meua trajectòria professional.

Tot i que l'assignatura que em va agradar més al batxillerat va ser la de geografia, la meua primera relació amb la universitat va ser a través dels estudis d'arquitectura tècnica. Després d'assajar l'experiència, vaig confirmar que el que m'interessava més era la geografia i per això, finalment, vaig reconduir el camí i vaig desenvolupar-ne la llicenciatura entre els anys 1993 i 1997 a la Universitat de Girona (UdG). D'aquests estudis, vaig optar per la branca de geografia humana, tot evitant, en la mesura del possible, les assignatures tècniques, com ara el SIG i la cartografia, que deixo per als qui els interessa de veritat.

Em vaig finançar els estudis treballant com a becari al Consell d'Estudiants de la UdG, on era el responsable del Servei d'Ocupació Universitari i del Servei d'Allotjament Universitari, i al Club Nàutic de Sant Feliu de Guíxols, feina que em va permetre llegir com mai no he llegit a la meua vida mentre esperava l'arribada de les embarcacions.

Durant diversos anys, vaig compaginar aquestes activitats amb la presidència del Centre Excursionista Montclar de Sant Feliu de Guíxols, que comptava llavors amb prop de cinc-cents socis. La vocació d'un excursionisme no competitiu, sinó més aviat cultural i científic d'aquesta entitat, em va permetre contribuir a impulsar-hi d'una secció de medi ambient on es poguessin debatre qüestions de caràcter territorial del municipi i que ha passat a ser la secció amb més pes, això sí, a canvi de moltes hores de dedicació.

Vaig decidir deixar l'última assignatura de la carrera pendent per a la convocatòria de setembre, amb l'objectiu de mantenir durant aquell estiu la meua condició d'estudiant i així poder optar a algun contracte de col·laboració. Pel fet de trucar a les portes de la Regidoria de Turisme de Sant Feliu de Guíxols, no vaig aconseguir-hi feina, però sí que vaig poder contactar amb la Fundació EcoMediterrània, a la qual encara estic vinculat. La meua primera relació professional amb aquesta entitat privada, professionalitzada i sense ànim de lucre va ser a través del projecte Ulixes 21, per un turisme sostenible a la Mediterrània, que tenia per objectiu sensibilitzar els diferents agents turístics sobre pràctiques respectuoses amb el territori i el medi en general. Després, vaig passar a desenvolupar aquest projecte a MED Forum, xarxa de diverses ONG de la Mediterrània per a l'Ecologia i el Desenvolupament Sostenible, present a vint-i-tres països. Tot plegat, em va suposar una activitat professional de més de tres anys de durada.

En l'àmbit del projecte Ulixes 21, la meua primera tasca va consistir a col·laborar en l'organització d'una exposició itinerant sobre el turisme sostenible destinada al públic en general i en diversos idiomes, que va visitar deu ciutats de l'Estat espanyol, de França i de Malta. A més, es va dur a terme una campanya en la qual es van distribuir sis-cents mil tests a més de cinc-cents punts de l'Estat espanyol, França i el Marroc i que tenia per objectiu fomentar la sensibilització dels turistes en els aspectes esmentats. Relacionat amb el mateix àmbit de treball, vaig ser el responsable tècnic del congrés internacional Turisme Sostenible a la Mediterrània. La Participació de la Societat Civil i vaig col·laborar en l'edició del llibre *Turisme sostenible a la Mediterrània. Guia per a la gestió local*, distribuït a l'Estat espanyol, França i el Marroc. Més endavant, em van encarregar de coordinar l'ampliació de la campanya mencionada a Tunísia i Malta, conjuntament amb entitats d'aquests països.

Un dels aspectes que més valorava d'aquesta feina va ser el fet que m'obligava a assistir a conferències, congressos, reunions, entrevistes amb els mitjans de comunicació i viatjar a diversos indrets, com ara França, Bèlgica, Itàlia, el Marroc, Malta i Croàcia, no tancar-me en una oficina i, per tant, conèixer una pila de gent d'àmbits molt diversos. Aquesta activitat viatgera no és sempre tan bonica com sembla, perquè pot voler dir, per exemple, sortir a les nou del matí de l'aeroport del Prat per tornar a ser a Barcelona a les nou del vespre després d'haver participat en cinc reunions.

El setembre de 2000 vaig presentar la meua memòria de recerca de doctorat a la UdG (*El turisme en l'escena geopolítica mediterrània*), que es va enriquir de la meua experiència laboral. El mateix setembre, EcoMediterrània em va

encarregar de coordinar un curs de formació ocupacional, de quatre-centes hores de durada, sobre turisme sostenible, finançat pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya i el Fons Social Europeu. El gener de 2001 se'm va acabar la relació contractual amb aquesta fundació i també amb MED Forum i l'abril següent em vaig fer treballador autònom per passar a coordinar l'Àrea de Turisme Rural de la Fundació Privada d'Estudis Superiors d'Olot (FES). L'experiència acumulada els darrers anys crec que va ser decisiva per aconseguir aquesta feina, que té per objectiu crear les bases per a un futur centre d'estudis en turisme rural que sigui referent a la Catalunya interior, principalment. Per això, ja s'organitzen estudis superiors de tercer cicle, cursos per a empresaris del sector, seminaris, jornades i activitats divulgatives en relació amb el turisme. Actualment, compagino la feina a la FES amb la coordinació de tres cursos de formació ocupacional per a EcoMediterrània: un de turisme sostenible, un altre de cooperació internacional a la Mediterrània i el tercer de campanyes de sensibilització ambiental.

Considero que he tingut sort en la meua trajectòria professional, però també penso que el munt d'hores de dedicació, a vegades el doble del que marcava el meu contracte, hi ha tingut alguna cosa a veure i això només és possible tirar-ho endavant si estàs a gust amb el que fas. He de reconèixer que, en un primer moment, se'm va fer gros assumir algunes de les tasques encomanades, però amb l'esforç diari les he pogut anar tirant endavant. Els primers treballs els vaig aconseguir posant en pràctica grans dosis de versatilitat, o sigui aprenent a combinar tasques laborals ben diferents, que en part provenien de la visió àmplia de la formació de geògraf: la feina tenia moltes branques, i molt diverses, i era precís tractar amb molts tipus de persones en general i professionals amb qui calia adreçar-se amb un discurs específic. En la pràctica professional he trobat a faltar una formació més sòlida en dret i economia, i penso que és bo aprofitar les possibilitats de feina que se t'ofereixen a mig camí, encara que suposin alterar els objectius prèviament fixats, perquè és mercès a aquesta actitud flexible que es pot avançar més.

Francesc Xavier Camps Fernàndez (Vic, 1968)

Responsable de Difusió de la Direcció General de Planificació Ambiental del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya

L'autoaprenentatge en SIG m'ha obert les portes de les feines que he tingut.

Sóc mestre i geògraf: vaig arribar a la geografia després d'haver cursat l'especialitat de ciències socials dins de Magisteri i vaig acabar la carrera de Geografia l'any 1993 a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). En aquests moments estic pendent de completar el tercer cicle amb l'elaboració d'una tesi, després d'haver seguit els cursos de doctorat entre el 1996 i el 1998.

Des d'un punt de vista temàtic, al llarg de la carrera no em van interessar gaire les assignatures més relacionades amb les «ciències», geografia física, esta-

dística, etc., i més aviat em decantava per aquelles que feien més èmfasi en la part social de la geografia. Amb tot, aviat vaig descobrir la meva preferència per les assignatures tècniques, de caire instrumental, com ara la cartografia, i particularment pel món de la informàtica en els seus vessants de cartografia automàtica i de sistemes d'informació geogràfica (SIG). Paral·lelament a la carrera, vaig seguir cursets de submarinisme i em guanyava la vida ajudant regularment en un negoci familiar (encara ara ho faig esporàdicament).

Gràcies al meu interès i a la bona formació en aquells temes, només acabar la llicenciatura em van oferir una substitució de quatre mesos al Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya que vaig empalmar, al mateix Departament de Geografia de la UAB, amb un contracte per sis mesos com a tècnic geògraf especialitzat en SIG. Entre 1994 i 1998 vaig gaudir d'un contracte de professor associat al Departament de Geografia de la UAB per impartir assignatures de cartografia i de SIG. En aquest moment, l'any 1998, em va sortir l'oportunitat de tornar a treballar al Departament de Medi Ambient, per ocupar-hi una plaça interinament durant tres anys, fins al setembre de 2001, quan vaig poder consolidar la plaça. Exactament treballava a la Secció de Plans i Projectes del Servei de Planificació de l'Entorn Natural, dins de la Direcció General de Patrimoni Natural i Medi Físic.

Aquesta feina era incompatible, per l'horari, amb les classes a la universitat i vaig haver de renunciar al contracte de professor associat, però a mi la docència m'agrada molt (he començat dient que sóc mestre) i he tingut la sort d'anar impartint classes en alguns màsters, un de teledetecció a l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya i un altre de Planificació i Gestió Turística.

El desembre de 2001 vaig canviar de lloc dins del mateix Departament de Medi Ambient i ara sóc el responsable de difusió de la Direcció General de Planificació Ambiental. Abans coordinava temes de cartografia automàtica del servei i supervisava l'elaboració d'estudis de base. També era el responsable de la web de Patrimoni Natural. En la feina actual he de supervisar la cartografia de tota la Direcció General i, encara que el meu càrrec és el de responsable de difusió, faig més de geògraf que no pas de difusor: participo en l'avaluació d'actuacions sobre el patrimoni natural, per exemple el mapa eòlic, i hi ha un munt de projectes relacionats amb aquestes actuacions, com ara la determinació d'unitats de paisatge, l'anàlisi d'espais oberts al litoral, etc.

Amb tot això crec que és important reconèixer que no m'han ofert aquestes feines tant perquè sigui geògraf com pel meu domini de la tècnica de SIG. De fet, demanaven un geògraf especialitzat en sistemes d'informació geogràfica. Aquesta especialització va sortir d'hores i hores davant dels ordinadors amb l'ajuda inicial d'un amic que em va ensenyar quatre instruccions d'ArcInfo.

Treballa amb arquitectes, biòlegs, informàtics, enginyers, físics, geòlegs... Crec que cadascú té la seva especialitat i en el meu cas era el control dels SIG, el perfil era molt concret i cap més persona de l'equip no en sabia. En canvi, la visió global dels fenòmens crec que no és exclusiu dels geògrafs, també la tenen d'altres disciplines que, a més, compten amb l'avantatge de conèixer millor les normatives, per exemple. On sí que hi podem fer una aportació important és

en la consideració dels aspectes socioeconòmics quan es contemplen actuacions sobre el territori. Val a dir que en l'equip em trobo molt còmode i que la feina que faig és ben reconeguda pels companys i les companyes; crec que professionalment he tingut molta sort. I, és clar, jo tinc un biaix important, tant pel tipus de feina com pel lloc de treball: veig que les sortides professionals dels geògrafs seran prioritàriament a través del domini dels SIG i treballant directament a l'Administració o en entitats que en depenguin.

Inés Carrillo Badosa (Riudaura, 1975)

Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local per al Consorci de l'Alta Garrotxa

La possibilitat de fer treball de camp és el que m'interessa més de la geografia.

El primer record que tinc de la geografia és al batxillerat, a l'assignatura de ciències socials, quan la professora ens va mostrar un planisferi en una projecció cartogràfica que representava les superfícies dels continents en proporció a la seva grandària real. La fascinació i la sorpresa que vaig sentir davant una imatge del món fins aleshores inèdita per a mi va anar acompanyada d'una sensació d'injustícia que em va impulsar a interessar-me per la geografia. Després de descartar els estudis de turisme, em vaig matricular, com a primera opció, a Geografia a la Universitat de Girona (UdG) i em vaig llicenciar el 1997. Durant la carrera, vaig col·laborar amb els Estudis de Base del Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge de l'Alta Garrotxa, treball que s'estava duent a terme a la Secció de Geografia de la UdG i que, coses de la vida, acabaria estant molt vinculat a la meua feina actual. També vaig realitzar inventaris forestals per a un projecte d'estudi de l'Albera que amb la tasca anterior, em va permetre realitzar molt de treball de camp i conèixer aquestes dues àrees en profunditat.

Juntament amb d'altres companys, vaig ajudar a crear l'associació GEA (Geògrafs Estudiants Associats), la qual ha tingut continuïtat fins avui i que té per objectiu crear un fòrum de comunicació i debat entre els estudiants de geografia de la UdG i constituir un suport a les nostres primeres iniciatives professionals, tot i que aquest darrer objectiu no s'ha acabat d'assolir. Abans de llicenciar-me, vaig guanyar amb l'Albert (el meu company, el qual també és geògraf) el Premi Costa Brava, que atorga el Consorci Costa Brava, amb l'estudi *La problemàtica de l'aigua als Aiguamolls de l'Empordà*.

Després de llicenciar-nos, tots dos vam anar a viure a Venècia durant nou mesos per estudiar el primer curs de doctorat a l'Istituto Universitario di Architettura di Venezia amb una beca Sòcrates-ERASMUS que va suposar una experiència estimulante, perquè, entre d'altres coses, em va permetre descobrir l'àmbit d'estudi del paisatgisme. De tornada, a més de cursar el segon any de doctorat i el curs de postgrau Els espais naturals protegits: planificació i gestió, em vaig vincular de nou a un projecte a la UdG, el qual tenia per objectiu catalogar el patrimoni històric i arquitectònic del riu Fluvià i proposar-ne itineraris turístics.

El 1999, al segon semestre de curs, vaig impartir l'assignatura Geografia Física III a la llicenciatura de Geografia de la UdG. A l'octubre del mateix any, vaig treballar com a agent censal del Cens Agrari a la comarca de la Garrotxa, experiència que em va acostar a la vida diària del món agrícola i rural de la que seria l'àrea d'estudi de la meva memòria de recerca de doctorat. Aquest treball, del qual se'n va fer ressò la premsa gironina i la ràdio i la televisió locals, el vaig dedicar a les persones nouvingudes al món rural en bona part per motius familiars, ja que els meus pares havien sigut neorurals. Posteriorment, vaig col·laborar en els estudis de base de la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana d'Olot i de les Normes Subsidiàries d'Amer, també a través de la UdG.

Des del gener de 2000 estic treballant com a Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local per al Consorci de l'Alta Garrotxa, fet que em porta a dur a terme, entre d'altres, tasques de gestió d'espais naturals, projectes de promoció turística, dinamització de l'activitat econòmica i coordinació dels sectors productius d'aquesta àrea. Treballo en un despatx de l'Ajuntament de Montagut des d'on puc contemplar les muntanyes de l'Alta Garrotxa i estic molt contenta amb aquesta feina, perquè em permet estar en contacte amb el territori i amb les persones d'un entorn que conec molt bé. És la feina que hauria somiat uns anys enrere i que satisfà, ara per ara, les meves aspiracions professionals: em permet sentir-me geògrafa. De totes maneres, no descarto en el futur crear la meva pròpia consultoria de geografia centrada en el món rural i els espais naturals.

Sóc optimista respecte al futur professional del geògrafs, perquè, tot i que no disposem d'una parcel·la pròpia i definida, sí que tenim molts àmbits potencials d'actuació. Els geògrafs som probablement els professionals més preparats per gestionar el territori i els que hauríem d'estar als ens locals fent aquestes tasques. Aportem la capacitat d'acostar-nos al territori en totes les seves vessants i d'entendre la visió dels altres professionals. Aquesta habilitat de comprensió de les interrelacions entre la societat i el medi és la nostra principal virtut. Tot i això, penso que la figura del geògraf és desconeguda, en part per la seva limitada projecció aplicada, sobretot, a l'hora de materialitzar els projectes. Ningú no creu que la feina de geògraf sigui necessària menys els propis geògrafs.

Com que no existeix una feina de geògraf com a tal, una persona acabada de llicenciar-se en Geografia disposa de molts coneixements però no sap com pot canalitzar-los. Per tot això, penso que qui vol treballar de geògraf ha de disposar de molta iniciativa personal per tal de fer-se el seu lloc i trobar un producte per oferir.

Anna Pou Calzada (Granollers, 1976)

Cartògrafa a l'Associació de Defensa Forestal Mig Pallars

Durant la carrera pensava que seria genial viure i treballar —de geògrafa— a la muntanya. I això és el que faig. Es pot demanar més?

La meva inclinació cap a la geografia va néixer mercès a una professora d'història que vaig tenir durant dos anys a BUP. Em va fer apassionar per la història i a l'hora d'escollir carrera em vaig començar a qüestionar què podia fer. La història m'agradava, però no per estudiar-la durant els cinc anys següents. A les jornades de portes obertes de la UAB d'aquell any, vaig assistir a la presentació de la llicenciatura de Geografia i no sé què ens van *vendre*, però vaig sortir de l'Autònoma tenint clar que en volia estudiar.

Així és que el setembre de 1994 vaig començar la carrera de Geografia a la Universitat Autònoma de Barcelona. Les assignatures que m'han interessat més des de sempre han estat les relacionades amb el medi físic, com ara la geomorfologia, la climatologia, la biogeografia, la geografia de la muntanya..., i també les relacionades amb la cartografia, com ara història de la cartografia, els sistemes d'informació geogràfica (SIG) i la teledetecció.

El darrer any de carrera, ateses les expectatives de les assignatures que em quedaven per acabar la llicenciatura, vaig decidir fer un ERASMUS i vaig anar a Swansee (País de Gal·les). A més, em volia especialitzar més en SIG, a part del que comporta l'experiència d'una estada a l'estranger durant més de mig any, que m'assegurava a la tornada el domini d'un idioma —l'anglès— que de moment no controlava gaire. Vaig acabar la carrera l'any 1999 i posteriorment a la llicenciatura vaig fer un curs d'AutoCad i un altre d'Anàlisi de Miramon. També vaig estudiar un curs de Guia Interpretador d'Itineraris Forestals. Al marge d'això, he assistit a diversos cursets: de fotografia, de disseny de pàgines web i d'anglès.

Mentre estudiava, vaig fer de tot per poder ajudar a pagar els estudis: en un videoclub, fent pizzes, als estius en fàbriques de tota mena, repartint llet fresca a domicili, servint orxates en una terrassa i fent cafès en un bar... Un any vaig treballar a l'oficina ERASMUS de la Facultat de Ciències de la Comunicació. I, dins del departament, vaig tenir l'ocasió de col·laborar puntualment en la tesi del David Molina, comptant cores (mostres dendrològiques), fent gràfiques i acompanyant-lo en el treball de camp. Abans d'anar a Swansee vaig demanar al professor de SIG (en Xavier Pons) que em donés pràctiques per a anar fent pel meu compte. A partir d'aquí em va proposar de col·laborar en el CREAM (Centre de Recerques Ecològiques i Aprofitament Forestal) a canvi de formació. Això va representar una oportunitat clau: fou durant aquests mesos que en vaig aprendre més (no només m'explicaven què s'havia de fer i com s'havia de fer, sinó també per què i com funcionava el procés internament); això em va proporcionar sobretot molta seguretat per trobar altres feines. Gràcies a aquesta col·laboració i a la bona entesa mútua, un mes després de tornar de Swansee vaig començar a treballar al CREAM (aleshores cobrant) i aquell mateix estiu ja començava a fer feines per a l'ADF (Associació de Defensa Forestal) del Mig Pallars. Gràcies a tota aquesta experiència, vaig treballar alguns mesos a La Vola (a Montesquiú), on vaig desenvolupar un projecte de connexions ecològiques.

Actualment presto els meus serveis al Pallars Sobirà, on faig dues feines. Una, la que m'ocupa més hores, és la cartografia de les ordenacions forestals

de l'ADF Mig Pallars i els mapes ombrejats que aniran als quadríptics de difusió d'uns itineraris i als panells d'inici de cada itinerari. Per altra banda, a Andorra he elaborat la cartografia de l'avantprojecte del Parc Natural del Coma Pedrosa, encarregat pel Comú de la Massana a l'empresa Biocorn.

M'agrada molt la feina que faig. Em permet combinar la d'ordinador fent SIG amb la que realitzo al camp, gairebé amb la mateixa dedicació i, sobretot, el fet de treballar amb d'altres professionals em dona l'ocasió d'aprendre constantment. Els meus companys opinen que un geògraf pot fer mapes i cartografia automàtica, orientació a la muntanya, estudis relacionats amb el territori (població, vegetació, geomorfologia, de tot...), pensen que tenim capacitat per integrar diferents coneixements d'un mateix territori, que tenim eines per integrar informació diversa —com ara els SIG—. És el professional que d'entrada més domina la cartografia digital. Tots són enginyers i tècnics forestals.

Jo penso que la nostra aportació genuïna com a geògrafs és veure el medi com un tot, mirar el paisatge i entendre'l en el conjunt dels seus vessants: geologia, distribució i dinàmica de la vegetació, població i poblament, economia, etc. En la nostra formació, però, trobo que manca una certa especialització i més èmfasi en el treball de camp: els coneixements que més recordo són els que vaig adquirir durant les sortides. I sobretot crec que seria molt important poder realitzar un projecte final de carrera que et permeti especialitzar-te fent recerca i que et posi en contacte amb el món professional; molt possiblement pugui fer de pont entre la carrera i la primera feina i també et pot donar la seguretat que cal per encarar-se al món professional.

El futur immediat passa per una estada de recerca a Xile durant sis mesos, gràcies al projecte de connexions ecològiques que he esmentat abans, i a la tornada em reincorporaré a la feina d'ordenacions forestals i a la del Parc Natural d'Andorra. I confio que podré col·laborar en el futur Parc Natural de l'Alt Pirineu, però no vull deixar de viatjar per poder conèixer el que es fa fora del nostre país i aprendre'n. És un camí sense parades que va seguint i crec que els geògrafs (i les geògrafes) cada vegada estem trobant més el nostre lloc a la societat.

Ernest Pous Ripoll (Vilajuïga, 1973)

Responsable del SIG del Servei de Control de Mosquits de la Badia de Roses i el Baix Ter

Utilitzo els SIG per combatre les plagues de mosquits.

Vaig estudiar Geografia com a segona opció (la primera era Biologia) a la Universitat de Girona (UdG), tot i que durant la llicenciatura (1992-1997) se'm va despertar l'interès cap a tot allò relacionat amb la cartografia. Ara penso que si en aquell moment hagués entrat a Biologia hauria equivocat el camí. Durant la carrera vaig adonar-me que si bé moltes assignatures eren realment interessants, no totes suposaven una sortida professional clara, com sí que passa amb la cartografia i els sistemes d'informació geogràfica (SIG). En el meu cas,

va coincidir que les que més m'atreien també presentaven més perspectives laborals.

La tardor de 1997 vaig conèixer el que ara és el meu cap a la meua feina actual en un acte organitzat per un moviment de defensa del medi natural anomenat «Amics de la Ribera», el qual es va crear per protestar per la instal·lació d'una fàbrica de tractament de níquel a Vilajuïga. A partir d'aquí es va constituir un grup, en el qual vaig participar activament, amb nous propòsits ambientals, com va ser la reclamació de la construcció d'una depuradora.

Arran d'aquesta coincidència, vaig saber que el Servei de Control de Mosquits de la Badia de Roses i el Baix Ter, on ara treballo, estaven buscant una persona amb coneixements de cartografia i de CAD per realitzar-hi tasques de digitalització, i així va començar la meua relació amb aquesta entitat. Al començament, es tractava tan sols de col·laborar-hi esporàdicament, a hores, però just després d'acabar la carrera em van contractar per tot l'estiu per tal de suplir una persona que en aquell moment es trobava de baixa. Aquells mesos, doncs, els vaig dedicar bàsicament a digitalitzar, amb el programa AutoCad, els mapes de referència de focus de cria de mosquits que el Servei ja tenia elaborats i a completar-los amb treball de camp.

Durant els mesos posteriors, la meua relació laboral amb aquesta entitat va tornar a ser més esporàdica i em vaig plantejar què podia fer, ja que semblava que no en podia esperar una continuïtat laboral i per això vaig decidir matricular-me als cursos de doctorat a la UdG. Més endavant, però, el mateix Servei em va proposar de desenvolupar un projecte demostració d'aplicació d'un SIG al servei de control de mosquits. De manera autodidacta, vaig començar a estudiar ArcView, però més endavant em van pagar un curs d'aquest programa (aquest va ser el meu sou) i es va tirar endavant una col·laboració amb el SIGTE (Servei de Sistemes d'Informació Geogràfica i Teledetecció de la UdG), on disposava d'un ordinador per desenvolupar aquest treball d'aplicació que va ser exposat a la Segona trobada europea de serveis de control de mosquits, celebrada a Castelló d'Empúries el març de 1998.

El maig següent es va produir una altra baixa al Servei de Control de Mosquits, i com que va ploure molt, van aparèixer els mosquits i, amb ells, la feina. Per tot això em van tornar a contractar i aleshores ja per aplicar a un SIG tota la cartografia que s'havia digitalitzat. Això va durar uns dos mesos, després dels quals em va sorgir la possibilitat de col·laborar en un projecte de recerca a la UdG que estudiava els canvis socioeconòmics i en els usos del sòl a l'Alt Empordà. La meua aportació, en aquest cas, va ser realitzar un buidatge exhaustiu de dades del cens i del padró d'habitants dels anys 1951 i 1996, respectivament, de les famílies residents en explotacions agràries de municipis d'aquesta comarca, activitat que se'm va allargar fins a finals d'agost d'aquell any.

Coincidint amb el segon any de doctorat, vaig entrar com a becari de col·laboració a la UdG per treballar en la cartografia de l'*Atlas de l'Alt Empordà*, en el marc d'un conveni subscrit entre aquesta universitat i l'Institut Cartogràfic de Catalunya. Aquesta experiència em va aportar els coneixements necessaris per participar posteriorment com a professor en dos postgraus de

cartografia a la UdG, l'un a finals de 1998 i l'altre a l'estiu de 1999. Uns quants mesos abans, però, coincidint amb l'acabament del conveni, ja havia rebut l'ofertament per part del Servei de Control de Mosquits d'entrar definitivament en plantilla, atès que se'n jubilàva un dels treballadors. I així, em van contractar com a tècnic tractador, feina que estic desenvolupant fins avui dia, conjuntament amb les qüestions de cartografia i de SIG.

Les tasques que duc a terme, a part del treball de camp, consisteixen en el manteniment i la confecció de les cartografies digitals de les zones de focus de mosquits i a relacionar-les amb la base de dades elaborada durant quinze anys pel Servei, on consten, entre d'altres, informacions com ara la data d'inundació d'una àrea, el tipus i la quantitat de producte utilitzat, la data de tractament, etc. Tot això serveix per descobrir les zones problemàtiques i millorar les accions de sanejament, ja que en seleccionar una parcel·la en el mapa s'accedeix a la informació corresponent de la base de dades i viceversa. L'objectiu és afegir-hi noves dades, com ara de vegetació i relleu, que presentin correlacions significatives amb la presència de mosquits. L'octubre de 2000 vaig presentar la meua memòria de recerca al voltant de totes aquestes qüestions.

En el Servei hem desenvolupat un sistema per millorar la fumigació amb l'ultralleuger, que utilitzem per tractar àrees extenses com ara els arrossars i que ha estat mereixedor d'una beca CIRIT de la Generalitat de Catalunya. Amb l'ajuda d'un GPS i de radiomòdems podem visualitzar, sobre cartografia digital i en temps real, la trajectòria de l'ultralleuger. Això ens permet descobrir si deixa àrees sense tractar o sobretractades i corregir-ne la trajectòria en el mateix moment del vol. Vam oferir els resultats d'aquest treball en un congrés internacional a Holanda l'any 1999.

Avui per avui, nou persones componen el Servei de Control de Mosquits en les dues seus de Castelló d'Empúries i de Torroella de Montgrí, de les quals només jo sóc geògraf. Penso que el factor decisiu que em va obrir les portes de la meua feina va ser el coneixement específic del programa AutoCad i que per aconseguir un lloc de treball cal molta iniciativa personal, especialment per als geògrafs que no disposem, com en d'altres disciplines, d'un camp d'actuació específic i particular.

Emili del Pozo Trias (Girona, 1975)

Tècnic de SIG al Departament de Cartografia de l'Editorial Planeta Actimedia

Quasi sóc un fanàtic del SIG. Si treballés en qualsevol altra cosa, continuaria fent SIG a casa.

Vaig desenvolupar els estudis de la llicenciatura de Geografia (com a segona opció, la primera era INEF) a la Universitat de Girona (UdG) entre el 1996 i el 2000, i mentre cursava la carrera vaig treballar com a instructor d'escalada i d'immersió. Quan vaig començar el primer any a geografia, sense saber gaire bé en què consistia, vaig estar a punt de deixar la carrera. Però a segon, amb les

assignatures de cartografia i més endavant amb les relacionades amb les noves tecnologies, com és el cas dels sistemes d'informació geogràfica (SIG), vaig tenir clar a què em volia dedicar en el futur, tot i el respecte que em produïen els ordinadors, amb els quals no havia mantingut cap relació prèvia. El meu primer interès cap a la cartografia, però, deriva dels mapes que utilitzo per anar a muntanya, una de les meves grans passions. Confesso que he dedicat més hores de formació autodidacta als SIG que a la resta d'assignatures de la llicenciatura. Per això vaig anar adquirint, de mica en mica, accessoris com ara un escàner, una taula digitalitzadora, manuals i extensions de diversos programes informàtics per poder-me formar a casa meua, a més de realitzar diversos cursos.

Durant els estudis universitaris, vaig tenir l'oportunitat de participar en treballs com el de digitalitzar informació cartogràfica diversa del municipi de Bluefields i l'illa de Ometepe, a Nicaragua, a partir d'un projecte de cooperació interuniversitari. Aquest va ser el meu primer treball com a geògraf, el qual va actuar d'estímul per als meus estudis. També, amb l'excusa d'un treball per a una assignatura de Geografia Física, l'any 1999 vaig cartografiar en solitari, amb GPS submarins i sondes de profunditat, les praderies de posidònies marines més significatives des d'Arenys de Mar fins a Tossa de Mar. El mapa resultant és el primer que existeix a escala 1:5000 sobre posidònies d'aquesta zona i tant és així que el Centre d'Estudis Avançats de Blanes, que depèn del CSIC, ja hi ha mostrat el seu interès.

El darrer curs de la carrera, amb un conveni entre la UdG i la Universidad de las Regiones Autónomas de la Costa Nicaragüense, vaig tenir l'oportunitat de viatjar a Nicaragua per impartir-hi classes d'ArcView i ajudar a implementar un SIG per a la gestió dels recursos naturals de la Región Autónoma del Atlántico Sur. Aquell mateix estiu, també vaig treballar a l'Ajuntament de Tossa de Mar per digitalitzar i posteriorment integrar, a través d'un SIG, informació relacionada amb la xarxa d'aigües potables del municipi. Per realitzar aquesta tasca vaig haver de desenvolupar un treball de camp previ molt intens en què em fou precís localitzar les conduccions d'aigua, els hidrants i altres vàlvules relacionades amb el subministrament de l'aigua que em va portar, probablement, a aixecar totes les tapes de la via pública de Tossa.

Vaig rebutjar una feina que m'oferia una empresa de Madrid per crear aplicacions de SIG per a terceres empreses, perquè, tot i que el sou era bo, em van avançar que la meua agenda personal passava a ser de l'empresa i, si calia, hauria de treballar, fins i tot, algun diumenge. Vaig tenir clar el «no» per resposta de seguida, perquè això m'hagués impedit dedicar els caps de setmana a escalar.

El novembre de l'any 2000 vaig entrar al Departament de Cartografia de l'Editorial Planeta Actimedia (actualment constituït per onze tècnics, dels quals, nou són geògrafs), que elabora tota la producció cartogràfica del grup Planeta i que constitueix la meua ocupació actual. Tot i la meua breu experiència professional, un dels factors que va decidir que em contractessin per davant d'altres professionals no geògrafs va ser el bon nivell i la diversitat de coneixements sobre els SIG i també l'experiència docent a Nicaragua. La primera tasca aquí la vaig desenvolupar com a operador de SIG, elaborant mapes base per a

obres editorials com ara atles i enciclopèdies. Això significa elegir l'escala adequada, els talls cartogràfics i la selecció de la informació que es vol representar, que posteriorment es proporciona als dissenyadors gràfics abans de trametre l'obra a la impremta. Més darrerament m'he incorporat al projecte d'elaboració de les guies de carreteres *Guía Turística de España y Portugal* (ed. Espasa, Geoplaneta) i *Atlas de Carreteras de España y Portugal* (ed. Geoplaneta), a escala 1:300.000, en les quals vaig intervenir en el procés metodològic, amb l'objectiu d'optimitzar el procés de producció i assumir tasques que fins aleshores es derivaven a segones empreses. Planeta Actimedia em va reconèixer la meua tasca oferint-me la possibilitat d'assistir a cursos especialitzats de programació i, tot i ser el membre més jove del meu departament, ja he conduït un parell d'entrevistes per incorporar nou personal.

Durant l'any 2001 vaig elaborar bona part de la base cartogràfica digital corresponent als estudis de base de la renovació del Pla General d'Ordenació Urbana d'Olot que es duen a terme des de la Secció de Geografia de la UdG i, també, una base cartogràfica batimètrica d'una franja de la costa gironina des de Blanes fins a Lloret de Mar, feina que encara no he finalitzat.

Per a mi, el geògraf aporta els coneixements cartogràfics i l'habilitat de treballar amb diferents escales (conèixer la informació rellevant de cada una), projeccions, etc. Segons el meu parer, de les habilitats més remarcables d'un geògraf cal destacar-ne la capacitat per desenvolupar tasques molt diverses i no m'he sentit mai per sota d'altres professionals. Amb tot, també crec que hi ha una fractura entre la formació generalista que s'imparteix a la universitat i un perfil més tècnic i aplicat que demana el mercat laboral.

M'ha sorprès la gran demanda que hi ha, no només en el món editorial, de geògrafs amb el perfil de tècnic de SIG, i crec que les principals perspectives professionals dels geògrafs passen per aquesta faceta. Crec que hi ha un gran desconeixement, dins el món laboral, del professional geògraf que encara es vincula amb les lletres i sovint es confon amb disciplines com la història. Veig el futur amb optimisme i vinculat al sector privat amb la idea que algun dia pugui dirigir el meu propi grup de treball.

Marc Sanjuán García (Barcelona, 1973)

Responsable del Programa d'Intercanvis del projecte Across The Waters, de la Fundació Mundial per la Natura (WWF)

Ja de molt petit, en comptes de mirar còmics, em passava hores davant dels mapes.

Vaig decidir estudiar geografia a la Universitat Autònoma de Barcelona com a primera opció després de les PAAU (vaig començar l'any 1991), malgrat que aleshores vivia a cinc minuts caminant de la Universitat de Barcelona. M'ho havien aconsellat si volia fer estudis més propis de geografia que no pas un *còctel* geografia/història. A més, m'interessava el component social i humà

a part del més purament físic. No em va defraudar i les temàtiques que més em motivaven eren aquelles que em permetien desxifrar les complexitats socials, si bé també vaig gaudir molt de les assignatures de geografia física i les relacionades amb medi ambient. Les matèries més tècniques, com ara l'estadística i els sistemes d'informació geogràfica, no m'interessaven tant. A quart, el curs 1994-1995, vaig obtenir una beca ERASMUS per a anar a la Universitat de Cardiff (Regne Unit), on vaig seguir els estudis de *Marine Geography*. El tipus d'assignatures que vaig escollir eren majoritàriament relacionades amb el medi ambient. Fou un any molt interessant. Vaig obtenir el títol de llicenciat en Geografia un any més tard, el 1996.

Cal dir que en acabar el primer curs, l'any 1992, es va implantar la carrera de ciències ambientals. Vaig dubtar de passar-m'hi i el cert és que si hagués existit en el moment d'entrar a la universitat, segurament l'hauria escollit..., però estava tan satisfet amb geografia que vaig decidir quedar-m'hi.

En acabar la carrera, vaig obtenir una beca predoctoral, durant la qual vaig seguir els estudis de tercer cicle (entre 1996 i 1998). La majoria d'assignatures de doctorat eren relacionades amb el medi ambient: Planificació i medi ambient, Tècniques d'investigació en ciències socials aplicades al medi ambient, Avaluació ambiental integrada, Població, recursos i medi ambient, etc.; però també Gènere, territori i societat, Metodologia del treball de camp... I l'any 1999 vaig culminar el meu programa de doctorat amb la defensa de la memòria de recerca que té un títol llarguíssim: *Participació i sostenibilitat en la gestió d'espais naturals: entre la moda i la confusió, entre la desvirtuació i el rept...* *Cap a un nou model de protecció del territori i la implicació civil*. De moment, no tinc pensat continuar amb la tesi doctoral.

A més de combinar els estudis amb algunes feines ocasionals (repcionista d'hospital a Barcelona, en un parell de restaurants a Cardiff...), paral·lelament a tot això m'he preocupat per aprendre anglès i francès i darrerament, lligat a la feina actual, he assistit a formacions sobre cicle de projecte, marc lògic i gestió organitzativa. Dels estudis realitzats valoro especialment la formació en esperit crític i anàlisi social. Són coneixements que permeten tenir una concepció del nostre entorn més clara i holística i entendre les relacions entre territori i societat. De les experiències durant la carrera, les que valoro més positivament són les sessions de treball de camp i els *practicums* i els esforços per integrar conceptes diversos en algunes assignatures de segon cicle coordinades entre si (una experiència que s'anomenava *troncal*).

La meva tasca professional va començar amb un estudi sobre possibilitats laborals a la franja costanera de la província de Barcelona, encarregat per una professora del departament i que era part d'un treball sol·licitat per Factoria de Servicios OPS (al novembre de 1996). Al març de 1998 col·laborava conjuntament amb altres companys del departament en un estudi sobre possibilitats laborals en el sector ambiental al Vallès, encarregat per Niovallés. Com a voluntari vaig organitzar unes jornades sobre Participació ciutadana en la gestió d'espais naturals i un estudi pluridisciplinari des d'Ecoconcern sobre Processos participatius en gestió d'espais naturals a Catalunya.

L'any 1999 vaig renunciar a la beca d'investigació perquè em van oferir d'incorporar-me al Fons Mundial per la Natura, on actualment treballo per al seu Programa Mediterrani, en el Projecte Across The Waters. L'objectiu és donar suport a d'altres organitzacions conservacionistes, principalment de la ribera meridional del Mediterrani, en la consecució dels seus objectius mitjançant el suport formatiu i econòmic. Concretament, sóc responsable del programa d'intercanvis; cerco bones pràctiques en el camp ambiental i, si hi ha acord amb l'organització en qüestió, les incloem en un programa d'intercanvis panmediterrani perquè altres organitzacions en treguin profit. L'any 2001 vaig preparar com a autònom informes i material pedagògic sobre la pesca per a escoles del Regne Unit, a petició de la secció britànica del Fons Mundial per la Natura (WWF-UK).

La feina que realitzo m'agrada molt, la veritat és que si fa alguns anys m'haguessin dit que treballaria d'això, no m'ho hauria cregut. Amb tot, hi trobo a faltar coneixements més tècnics i especialitzats. En aquest sentit, els geògrafs sabem una mica de tot però no amb la profunditat dels qui estudien una matèria específica (geòlegs, sociòlegs, economistes...) i això contribueix que hi hagi una desconexió generalitzada del que sap i del que pot aportar un geògraf. Afortunadament, des de la moda de les auditories municipals, els estudis d'impacte ambiental, la utilització dels sistemes d'informació geogràfica i la promoció d'equips pluridisciplinaris, es comencen a conèixer i a valorar més les nostres capacitats. Hi ha altres professionals que estudien les relacions interantròpiques i entre la societat i el medi, però som els geògrafs els qui posem l'accent en la matriu *espai*, en el territori. Crec que la geografia permet tenir una concepció del nostre entorn més clara i holística i entendre les estretes relacions entre territori i societat. Actualment, veig el meu futur professional i el dels geògrafs en general bastant positiu, si més no, millor que fa uns quants anys. Crec que les principals sortides seran en estudis, formació i gestió de projectes.

En la meua experiència personal no puc negar un important component de sort, però la motivació i la perseverança han estat clau..., ja que et condueixen a tenir contactes, a ser conegut. Totes les possibilitats de feina professional que he tingut ha estat per coneixences, mai perquè en cercava; la feina actual, per exemple, me la van proposar després d'haver-me conegut en un curs. Si hagués de fer alguna recomanació, diria que l'important és fer el que t'agradi: com més t'agrada quelcom, més n'aprens, més et mous, més et coneixen, més possibilitats tens.

Mónica Santos Durán (Terrassa, 1977)

Redactora de continguts enciclopèdics de la Secció de Geografia de l'Editorial Planeta

L'aportació del geògraf és la possibilitat de tenir una visió global del món.

Vaig començar a estudiar geografia a la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 1996 i en vaig assolir la llicenciatura l'any 2001. Durant aquests cinc anys, les assignatures que més m'han interessat són les relacionades amb l'àm-

bit humà i urbanístic, podríem dir que em vaig especialitzar en la part social de la geografia. Després encara vaig seguir un postgrau sobre Mètodes i Tècniques per a l'Estudi de la Població (impartit pel Centre d'Estudis Demogràfics), amb la finalitat de continuar estudiant i aprofundint el camp de la demografia, àmpliament relacionada amb la geografia. Mentre encara era a la universitat, vaig fer un curs de formació ocupacional, on es tractava parcialment sobre el medi ambient, i un altre curs anomenat *Les migracions a l'Europa dels anys '90: un rept*. Tot plegat m'ha interessat moltíssim, perquè m'ha suposat adquirir uns coneixements complementaris a la meva formació universitària.

Mentre estudiava, em guanyava la vida fent diferents feines totalment desvinculades de la geografia, però durant l'últim any de la carrera vaig obtenir dues beques que van representar un primer pas en el món laboral, ara sí, relacionat amb els estudis. Una d'aquestes feines consistia en l'elaboració d'un anuari estadístic per al municipi de Santa Coloma de Gramenet, sota la direcció d'un professor del departament. L'altra beca era per treballar a l'editorial Planeta. Un cop obtingut el títol de llicenciada, la mateixa editorial m'ha contractat per formar part de la seva plantilla i el meu lloc de treball es troba dins de la divisió anomenada *banc de continguts*. Jo sóc dins de la secció de geografia i la meva tasca se centra en la creació de continguts enciclopèdics.

Tot i la meva curta experiència professional, crec que una molt bona manera de facilitar l'entrada al món laboral seria l'existència de convenis per realitzar pràctiques en determinades empreses; això suposaria un primer contacte amb el món professional i la possibilitat de promocionar-te. El cert és que els companys de la feina ens veuen com a persones que sabem el nom de totes les poblacions del món i els seus rius, però aviat s'adonen que el nostre gran avantatge és la possibilitat de conèixer molts aspectes d'un territori de manera integrada. I no hi ha dubte que la feina que jo faig no la podrien fer altres professionals, perquè cada especialitat té una base única.

He de confessar que la carrera de geografia no era la meva primera opció. En el moment d'entrar a la universitat el que volia estudiar era periodisme (però la nota de tall era —i és— massa alta). Amb tot, gràcies a la professora d'aquesta matèria al batxillerat, la geografia em resultava atractiva, per bé que no estava gaire segura de què m'hi trobaria. La meva il·lusió seria compaginar totes dues disciplines, fer una mena de periodisme geogràfic. Ara per ara, però, estic molt satisfeta, perquè, encara que no sembla fàcil trobar un lloc de treball totalment estable, fins ara he aconseguit tot el que volia: finalitzar la carrera i poder dedicar-me a allò per al que m'he preparat durant cinc anys.

Montserrat Ventura Pujolar (Girona, 1973)

Investigadora de L'Observatori: estació de seguiment de la conca de la Tordera

El que m'agrada de la geografia és que s'estiren molts fils.

El factor determinant que em va acostar als estudis de geografia, el 1991, va ser l'interès d'aquesta disciplina, tant pels aspectes naturals com pels socials,

i tot i passar moments d'incertesa no m'he penedit mai d'haver escollit aquest camí. Vaig compaginar els estudis amb una feina de venedora de fruita al mercat i treballant al bar del pavelló d'esports de Fontajau. La meva gran afecció és la pràctica del bàsquet, que la considero un complement perfecte a l'exercici més intel·lectual a què m'obliga la geografia. També m'ha servit per exercitar tècniques de treball en grup que després he aplicat a les meves experiències professionals.

El primer estiu, acabada la llicenciatura a la Universitat de Girona (UdG), vaig assistir a tres camps de treball a la Gran Bretanya, on vaig participar en diverses activitats ambientals i proteccionistes. Uns quants mesos després, a principis de 1997, vaig entrar a la Secció de Geografia de la UdG com a becària FPI (beca de Formació de Personal Investigador concedida pel Ministeri d'Educació i Cultura), feina que vaig desenvolupar durant quatre anys. Vaig aprofitar una borsa de viatge de la beca per dur a terme una estada a la University of Hertfordshire (Gran Bretanya), amb l'objectiu de recopilar informació per a la memòria de recerca que vaig presentar el maig de 1999. Aquí analitzava la problemàtica de la gestió dels rius entenent que s'alimenta de dues visions contraposades (l'antropocèntrica i l'ecocèntrica) i en feia un seguiment aplicat als conflictes en l'ús de l'aigua del riu Muga. Anteriorment, i en l'àmbit dels treballs del meu grup de recerca, ja havia realitzat un estudi de fotointerpretació dels usos del sòl de la conca del mateix riu.

Durant el període de la beca, vaig elaborar una base bibliogràfica de cinc-cents llibres sobre rius mediterranis per al Centre d'Estudis del Riu del Museu Industrial del Ter de Manlleu. Altres tasques van consistir en la publicació d'alguns articles, la col·laboració puntual en la docència d'assignatures de la llicenciatura de geografia de la UdG i l'assistència a diversos congressos. Per exemple, el maig de 2000 vaig assistir a un congrés internacional a Menemen (Turquia), on vam presentar, conjuntament amb dos col·legues, una ponència sobre els canvis en els usos del sòl i el conflicte ambiental a l'Alt Empordà.

A l'estiu següent, vaig visitar dues universitats dels Estats Units amb una nova borsa de viatge que em permetia la beca, amb l'objectiu de recollir informació per a l'elaboració de la tesi doctoral. La primera va ser la Montana State University, on vaig aconseguir dades sobre diversos aspectes relacionats amb els usos del sòl, i la segona va ser la University of California, per a qüestions referents als conflictes en l'ús de l'aigua. No cal dir que l'experiència va ser fantàstica, tant des del punt de vista professional com personal. Tan sols va valer la pena el viatge per conèixer com és una biblioteca d'una bona universitat nord-americana i tant és així que recordo haver-me endut cinquanta llibres d'un sol cop al despatx que m'havien cedit. Si tot va bé, finalitzaré la tesi doctoral a principis de 2002.

De tornada dels Estats Units, i ja amb la preocupació d'estar esgotant els quatre anys de beca, al març de 2001 vaig entrar a treballar a L'Observatori: estació de seguiment de la conca de la Tordera. Aquesta entitat, dirigida pel geògraf Martí Boada, necessitava incorporar una branca d'estudi sobre la dimensió social de l'ús de l'aigua de la Tordera en relació amb els conflictes entre oferta

i demanda i amb la percepció social. L'Observatori és fruit d'un conveni entre l'Agència Catalana de l'Aigua, l'Ajuntament de Sant Celoni i el Centre d'Estudis Ambientals de la Universitat Autònoma de Barcelona, i l'equip de recerca el formem quinze investigadors procedents de diverses disciplines, com ara biòlegs i hidrogeòlegs.

Estic realment satisfeta de la meva feina actual. Tant és així que, si pogués triar, escolliria el que ara faig i, a més, agraeixo poder exercir una professió que m'ho fa passar bé sense importar-me les hores que hi pugui dedicar de més. Em sento afortunada de poder fer de geògrafa i més en l'especialitat que més m'atrau. Al meu entendre, el geògraf aporta un camp de visió generalista que tant pot ser una virtut com un defecte.

Per a qui li agradi la geografia i estigui disposat a apostar-hi fort, el meu consell és que hi treballi decididament des del primer dia i que no ho doni tot per perdut a les primeres de canvi, ja que les ofertes a vegades es fan esperar. Penso, a més a més, que estudiar una carrera com la de geografia mai no és perdre el temps, perquè ofereix una diversitat d'enfocaments que són útils fins i tot si no treballes de geògraf.

A tall de conclusions

No sembla gaire escaient extreure conclusions d'uns textos que tenen com a principal objectiu la descripció d'uns testimoniatges personals que no aspiren a cap mena de representativitat del col·lectiu de joves llicenciats en geografia. Tanmateix, sí que es poden apuntar algunes breus consideracions que fan referència a elements recurrents a tots o a bona part d'aquestes deu històries personals i que poden servir per convidar a fer-ne reflexions posteriors, sense oblidar (cal insistir en aquesta idea) que de cap manera es poden considerar representatius. En tot cas, es deixa a la lliure interpretació del lector considerar si aquestes recurrències responen en més o menys mesura a la realitat, o si, per contra, són producte de la casualitat.

Si bé no en tots aquests deu casos es comprova una trajectòria farcida de salts laborals (probablement tampoc els pocs anys d'exercici professional ho permeten), sí que s'hi aprecia una tendència envers un caràcter personal dinàmic que predisposa al canvi, a llançar-se a les oportunitats quan aquestes apareixen. Aquesta idea connecta amb l'afirmació explícita de la majoria, en el sentit que un factor fonamental per al seu èxit professional ha estat l'esforç continuat combinat amb les ganes de tirar endavant i a més, per alguns, complementat amb una bona capacitat d'adaptació. Aquest afany ja apareix en els primers moments quan s'està desenvolupant la llicenciatura, en què tots els entrevistats combinen els seus estudis amb les feines més diverses; en alguns casos dins la mateixa universitat, que proporciona, no poques vegades, les primeres ocasions de poder exercir la professió de geògraf. En aquest sentit, en veiem tres que guanyen una beca predoctoral acabada la llicenciatura i uns quants que arriben a exercir la docència a la pròpia universitat en algun moment. Només una persona del grup, però, es manté com a professora universitària en l'actualitat

i encara a temps parcial. També durant la carrera o el doctorat, bona part dels entrevistats completa la seva formació a l'estranger, amb estades més o menys llargues.

La meitat dels protagonistes fan en l'actualitat com a mínim dues ocupacions laborals alhora, això sí, dins el que es podria considerar l'àmbit de la geografia. Del total, quatre treballen en cartografia i sistemes d'informació geogràfica (SIG) i declaren que el domini d'aquestes tècniques ha estat clau per aconseguir la seva feina, fet que no ha d'estranyar, ja que, ara per ara, és un dels camins amb més projecció laboral (no només per als geògrafs), com algun d'ells també manifesta. Els àmbits temàtics que més hi apareixen són els relacionats amb qüestions mediambientals (quatre), en turisme (dos) i en el món editorial (dos). Només tres dels entrevistats treballen a l'Administració pública, però gairebé tots formen part d'empreses vinculades, d'una o altra manera, a entitats públiques o sense ànim de lucre. En d'altres paraules, només els dos geògrafs que treballen al món editorial es podria dir que ho fan en empreses privades que tenen com a principal objectiu el guany econòmic.

Deixant de banda el grau de satisfacció general, que és variable entre els deu protagonistes, quan se'ls pregunta sobre el paper que ha desenvolupat la universitat en la seva consolidació com a geògrafs i en la seva capacitat per aconseguir un espai en el món laboral, la majoria coincideix a trobar mancances en la formació rebuda. Les opinions conflueixen en la idea que, segons el seu parer, caldria una formació més especialitzada i aplicada d'acord amb les demandes professionals del mercat.

No és d'estranyar que els quatre entrevistats que treballen en SIG considerin precisament aquesta especialitat com la sortida amb més futur que, a més, veuen amb optimisme. Altres també contempen el futur amb il·lusió i en àmbits professionals relacionats amb projectes de gestió del territori i del medi ambient. En tot cas, n'hi ha molts que recorden el desconeixement que bona part de la societat encara conserva del geògraf com a professional, tot i que també s'hi apunta que, de mica en mica, aquesta és una situació que es pot anar redreçant gràcies a la progressiva presència de geògrafs en equips pluridisciplinaris i a les potencials àrees d'actuació.

Sigui com sigui, el testimoni d'aquests deu joves professionals demostra que estant sorgint noves oportunitats, en bona mesura a causa de noves demandes derivades dels canvis profunds que la nostra societat experimenta. També serveix per constatar, però, i això no és cap sorpresa, que queda força feina per fer en la consolidació professional de la geografia i que en aquesta línia, ara per ara, uns bons recursos que han de guiar el geògraf que s'inicia en la seva tasca són l'esforç personal, la capacitat d'adaptació i l'optimisme com a sentiment dominant.